

**Сучасна екологія: біоекологія, агроекологія, геоекологія, техноекологія,
соціоекологія (теоретичні та прикладні аспекти).**

УРБАНІЗАЦІЯ МІСТ ЯК ГЛОБАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Косенко Юлія Юріївна викладач кафедри екології та БЖД Уманського НУС

Ружицький Віталій Олександрович студент 21 к-ек групи Уманського НУС

З розвитком людської цивілізації та науково-технічного прогресу проблеми відносин між природою та суспільством постійно загострюються. Різке збільшення за останнє сторіччя обсягів промислового та сільськогосподарського виробництва, розвиток транспорту, енергетики, хімізації, зростання урбанізації негативно впливають на природне середовище. Тому серед негативних наслідків науково-технічного прогресу дедалі більшого розмаху набуває забруднення атмосферного повітря, водоймищ, деградація ґрунтового покриву, знищення запасів природних ресурсів, порушення стабільності екологічних систем та багато інших.

Цілком очевидною стала необхідність активної боротьби з цими явищами, бо вони загрожують життю людей. Надзвичайно важливою проблемою сьогодення з цієї точки зору є насування екологічної кризи, а за нею й екологічної катастрофи. Наприкінці ХХ століття людство вже реально усвідомило можливість закінчення свого існування на Землі.

В останні роки все більше накопичуються екологічні проблеми, що мають глобальний характер. Це, зокрема, проблеми: зменшення запасів корисних копалин; зменшення джерел енергії; забруднення навколишнього середовища; демографічне зростання населення; урбанізація міст; заборона війн та випробувань ядерної зброї.

Швидко проходить демографічне зростання населення. Це означає, що до наявних фондів споживання треба додати принаймні стільки ж продовольства, житла, лікарень, товарів повсякденного попиту, за допомогою яких можна забезпечити життя цього населення.

Уже більшість людей проживає у містах. Це неминуче призводить до зростання промислового виробництва та енергоспоживання, що, у свою чергу, викликає ще більше забруднення навколишнього середовища, відтак погіршення здоров'я людей.

Доповнює забруднення атмосфери й автотранспорт, шкідливі викиди якого в сумарному валовому еквіваленті становлять 40 відсотків. У таких містах, як Київ, Одеса, Львів, Сімферополь, Миколаїв, Вінниця, Полтава Ялта, їх вміст у загальному забрудненні перевищує 50—70 відсотків. Унаслідок забруднення довкілля спостерігається зниження імунітету населення, що, в свою чергу, призводить до збільшення захворювань верхніх дихальних шляхів, онкологічних, алергійних захворювань, переломи і ін.

Забруднення навколишнього середовища робить менш придатним до використання в їжу природних харчових продуктів. Доводиться здійснювати їх ретельне очищення. Молоко, наприклад, обробляється за допомогою (сорбента), який має властивість поглинати багато домішок - радіонуклідів, пестицидів, важких металів.

Підтримання параметрів середовища життя в необхідних для життєдіяльності межах. Ця проблема пов'язана з тим, що трудова діяльність людей з року в рік активізується, ускладнюється, вводяться новітні технології. Виникає проблема технологічної безпеки суспільства, існує очевидна невідповідність якості технологічних процесів рівню культури того чи іншого суспільства.

Це означає, що збільшується навантаження на всі структурні частини навколишнього середовища, стає очевидним небезпека виснаження природних ресурсів, незворотні забруднення і зміна середовища, життя, тобто створюються реальні умови для виникнення екологічних катастроф.

Енергетична криза, що має нині місце у багатьох країнах, суттєво впливає на життєдіяльність людей. Забезпечення населення усіма параметрами штучного середовища життя. Гострою проблемою для багатьох людей у різних країнах є недостатня кількість житла, комунального

транспорту, суспільних закладів, спортивних комплексів, медичних закладів та інших елементів системи життєзабезпечення.

Продукти харчування є фізіологічною основою життєдіяльності, з збільшенням чисельності населення ця проблема стає особливо гострою. Якщо людство не розробить нового складу продуктів харчування своєчасно не адаптується до них, може виникнути надзвичайна ситуація глобального масштабу.

Наявність і раціональне використання в інтересах життєдіяльності питної (прісної) води. Тут йдеться про охорону прісної води від забруднення, що може призвести до непридатності її використання для потреб населення. Звідси випливає важливість очищення води, боротьба з промисловим і побутовим забрудненням, виснаженням водою.

Також особливо небезпечними є відходи атомних, хімічних, біологічних виробництв, кількість яких щорічно зростає.

Таким чином, основні проблеми життєдіяльності людини зводяться до комплексу заходів щодо захисту, раціонального використання природних ресурсів і відновлення живої (рослинний і тваринний світ) і неживої (грунт, вода, атмосфера, надра, клімат та ін.) природи.

Унаслідок того, що науково-технічний прогрес ще не досяг такого розвитку, щоб усі технологічні процеси були безпечними, безвідходними і безаварійними, вірогідність виникнення техногенних і технологічних криз не виключається.

Розвиток людської цивілізації неможливий без раціональної взаємодії з природою. Людина отримує все необхідне для життя: енергію, продуктів харчування, матеріали, бере від природи емоційну та естетичну наснагу. Цілеспрямованість дії людини на природу зумовлює не тільки позитивний вплив, а й призводить і до негативних наслідків. Тому сьогодні вкрай необхідна стратегія охорони довкілля, широке екологічне виховання населення.